ГААЛИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН ХОРИО ЦЭЭРИЙН ХЭЛТСИЙН МАЛ ЭМНЭЛГИЙН ХЯНАЛТ ХАРИУЦСАН ГААЛИЙН УЛСЫН БАЙЦААГЧ ДОЛГОРСҮРЭНГИЙН АНХТУЯАГИЙН 2025 ОНЫ ЭХНИЙ ХАГАС ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Нэг. Гүйцэтгэлийн зорилт арга хэмжээний биелэлт

д/д	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Шалгуур үзүүлэлт	Гүйцэтгэлийн түвшин				
			Суурь түвшин	Хүрэх түвшин	Хүрсэн түвшин (биелэлт)	Эхлэсэн, дууссан хугацаа	Биелэлтийн хувь
	1	2	3	4	5	6	7
Зорилт 2. Хууль сахиулах, аюулгүй байдлыг хангах							
1.	Нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлаас урьдчилан сэргийлэх, хариу арга хэмжээ авах үйл ажиллагааг мэргэжлийн удирдлагаар хангах	Хэрэгжилт, гүйцэтгэлээр	1.Хилийн боомт, гүний гаалийн хяналтын бүсэд мал амьтаны гоц халдварт өвчин дамжин тархахаас, гарахаас урьдчилан сэргийлэх, бэлэн байдлыг хангах үйл ажиллагааг мэргэжлийн удирдлагаар хангаж ажиллах хүрээнд ГЕГ-ын хорио цээрийн хэлтсээс харъяа газар хороодын хорио цээрийн хяналтын чиглэлийн ГУБ-дад цаг үеийн, тулгамдаж буй асуудлаар 2024 оны 03 дугаар сарын 12-ны өдөр онлайн уулзалт зохион байгуулан МЭХ-ын чиглэлээр мэдээлэл бэлтгэж танилцуулсан.	1.Нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдал /хүний хөл хориот өвчин, мал, амьтны гоц халдварт өвчин, ургамлын хорио цээртэй зүйлс, химийн болон цацрагийн осол, хордлого, хүнсний аюулгүй байдлын өөрчлөлт /-аас урьдчилан сэргийлэх, хариу арга хэмжээ авах үйл ажиллагааны талаар харьяа гаалийн газар, хороодыг мэргэжлийн удирдлагаар тухай бүр хангаж ажиллана.	1.“Нүүдэлчин агро ферм” ХХК-ийн Бүгд Найрамдах Беларусь Улсаас 2024 оны 09 дүгээр сарын 12-ны өдөр импортлон Улсын мал эмнэлэг ариун цэврийн төв лабораторийн 2024 оны 09 дүгээр сарын 19-ний өдрийн 24-5069 тоот, шинжилгээний дүнгээр 10 адуунаас хачгийн халуун /B.caballi/, 2024 оны 09 дүгээр сарын 20-ны өдрийн 24-5113 тоот шинжилгээний дүнгээр 14 адуунд папиллома вирус илэрсэн тул МЭЕГ-аас ирүүлсэн чиглэлийн мөрөөр Сэлэнгэ аймгийн гаалийн газарт **2025 оны 01 дүгээр сарын 20-ны өдөр 02-1/289 дугааартай** албан бичгээр халдварт өвчинтэй гарсан 17 толгой адууг Дэлхийн мал амьтны эрүүл мэндийн байгууллагын “Газрын амьтны эрүүл мэндийн кодекс”-ын 12.7.2, “Амьтан, ургамал тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.1, 15.1.2, 15.2 дахь заалтуудыг үндэслэн, шийдвэрлэх тухай чиглэлийг хүргүүлсэн. Тус аж ахуй нэгжид Сэлэнгэ аймгийн Гаалийн газраас 2025 оны 02 дугаар сарын 10-ны өдөр зөрчлийн хэрэг нээж, хэрэг бүртгэлийн шатанд явж буй талаар **2025 оны 03 дугаар сарын 27-ны өдөр 02-1.2/1224** дугаартай албан бичгийг	2025.01.01 2025.06.10	100

					дахин хүргүүлсэн. 2. 2024 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдөр БНСУ-ын Инчоны нисэх буудлаас OM7304 дугаартай онгоцоор ирсэн илгээмжүүдэд рентгэн аппаратаар гаалийн хяналт шалгалт хийхэд 289 5419 2703 дугаар бүхий тээврийн баримттай илгээмжид 2 толгой амьд могой, 9 толгой амьд яст мэлхий байгаа нь тогтоогдон “Амьтны тухай”, “Амьтан, ургамал тэдгээрийн гаралтай түүхий эд бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт шалгалтын тухай хуулиудын холбогдох заалтуудыг зөрчин саатуулагдаж, хураагдсан тул УХШИГГ-т чиглэл өгч ажилласан. 3.Европын Холбооны гишүүн орнуудад малын гоц халдварт шүлхий өвчний тохиолдлууд бүртгэгдсэнийг Дэлхийн мал, амьтны эрүүл мэндийн байгууллагаас мэдээлсэнтэй холбогдуулан Европын Холбооны гишүүн орнуудаас Беларусь Улсад үхэр, бог мал нэвтрүүлэхийг, түүнчлэн тус улсын нутаг дэвсгэрээр транзит тээвэрлэлт хийхийг 2025 оны 3 дугаар сарын 11-ний өдрөөс эхлэн түр хугацаагаар хязгаарлах болсонтой холбогдуулан Сэлэнгэ аймгийн гаалийн газарт мал амьтан, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд бүтээгдэхүүнийг тавих хяналтыг чангатгах талаар чиглэл хүргүүлсэн. 4. Сэлэнгэ аймгийн гаалийн газарт , 2025.01.20-ны өдөр 02-1/289 дугаартай албан бичгээр чиглэл хүргүүлсэн. УХШИГГ-ын мал эмнэлгийн хяналт хариуцсан гаалийн улсын байцаагчдад үйл ажиллагаатайгаа нь холбоотой 2 удаагийн зөвлөгөө, мэдээлэл, чиглэлийг өгч ажилласан. 5. Монгол Улсын Засгийн газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 30-ны өдрийн “Импортлох мал, үржүүлгийн бүтээгдэхүүний төрөл, тоо хэмжээг тогтоох тухай” 255 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангуулах ажлын		

					хүрээнд Сэлэнгэ аймгийн Алтанбулаг боомтод 3 аж, ахуй нэгж, 1 иргэний адууны жүчээ, үхрийн фермийг гаалийн хорио цээрийн хяналтын түр бүсээр тогтоон цэвэр үүлдрийн адуу 222 толгой, сүүний чиглэлийн үхэр 123 толгой импортлоход хорио цээрийн анхдагч үзлэг, бичиг баримтын болон лабораторийн шинжилгээнд хамруулан гаалийн хяналтаас чөлөөлж, тухайн орон нутагт нь Засгийн даргын захирамжийг үндэслэн мал эмнэлгийн газарт хүлээлгэн өгсөн. Баян-Өлгий аймгийн Цагааннуур боомтоор үржлийн мал амьтан импортлоход тавигдах шаардлагын талаар 2025 оны 05 дугаар сарын 26-ны өдөр аймгийн мал эмнэлгийн газартай хамтран ажиллахаар 01 дугаар санамж бичгийг байгуулан ажиллаж байна. **Хүрсэн үр дүн:** Улсын хилээр мал, амьтны халдварт өвчин хил дамжин тархахаас урьдчилан сэргийлэх, мал, амьтан, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнд өвчний сэжиг илэрсэн нөхцөлд хорио цээрийн арга хэмжээ авах, таслан зогсоох зорилтын хүрээнд харъяа гаалийн газрын 19 хилийн боомтуудад тухай бүр чиглэл хүргүүлж, хамтран ажилласан.		
2.	Бараа, тээврийн хэрэгсэлд тавих хорио цээр, эрүүл ахуй, чанарын тохирлын хяналт, шалгалт хийх	Хэрэгжилт, гүйцэтгэлээр	БНХАУ-д 248, 249 дүгээр журмын шаардлага хэрэгжилтийг хангуулах ажлын хүрээнд: Монгол Улсаас БНХАУ-д мах махан бүтээгдэхүүн экспортлох хүсэлт гаргасан ЗААН-ийн материалыг хянан тухай бүр ХХААХҮЯ-д хүргүүлэн	1.Улсын хилээр нэвтрүүлж буй хорио цээр, эрүүл ахуй, чанарын тохирлын хяналтад хамрагдах бараанд эрсдэлд суурилсан хяналт, шалгалт хийх ажлыг зохион байгуулах, 2.Хяналт, шалгалтын үйл ажиллагаа, тайлан мэдээнд дүн	1. Монгол Улсын Засгийн газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 30-ны өдрийн “Импортлох мал, үржүүлгийн бүтээгдэхүүний төрөл, тоо хэмжээг тогтоох тухай” 255 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангуулах ажлын хүрээнд Сэлэнгэ аймгийн Алтанбулаг боомтод 3 аж, ахуй нэгж, 1 иргэний адууны жүчээ, үхрийн фермийг гаалийн хорио цээрийн хяналтын түр бүсээр тогтоон цэвэр үүлдрийн адуу 222 толгой, сүүний чиглэлийн үхэр 123 толгой импортлоход хорио цээрийн анхдагч үзлэг, бичиг баримтын болон лабораторийн шинжилгээнд хамруулан	2025.01.01 2025.06.10	100

			ажилласан. Монгол Улсын Гаалийн Ерөнхий Газар болон БНХАУ-ын Гаалийн Ерөнхий Газрын Хорио Цээрийн газраас 2024 оны 6 дугаар сарын 11-19-ны өдрүүдэд Монгол Улсын ноос, ноолуур, малын гаралтай техникийн зориулалттай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгч аж ахуйн нэгжүүдэд хамтарсан эрсдэлийн үнэлгээний багт орж ажилласан. Барааг буцаах, устгах зааврын төсөлд 6 саналыг боловсруулж өгсөн. “Бараанаас сорьц, дээж, загвар авах, магадлан шинжилгээ хийх, дүгнэлт гаргах журам”-д санал өгч ажилласан. Хяналт, шалгалтын үйл ажиллагаа, тайлан, мэдээнд 2024 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар дүн шинжилгээ хийж, цаашид анхаарах асуудлын талаар газар, хороодын хорио цээрийн хяналт хариуцсан ГУБ нартай хийсэн цахим	шинжилгээ хийж, цаашид хэрэгжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлнэ. 3.Хорио цээр, эрүүл ахуй, чанарын тохирлын хяналтад хамаарагдаг барааны 47 төрлийн зааврыг эцэслэн боловсруулан, баталгаажуулж, цахимаар ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлнэ. 4. БТКУС-ын 21 дүгээр бүлэг, 2106 (бусад газарт заагдаагүй хүнсний бүтээгдэхүүн) зүйлд хамаарах эрүүл мэндийн нэмэлт бүтээгдэхүүн, хүнсний нэмэлт зэрэг барааны гаалийн мэдүүлэгт дүн шинжилгээ хийж, зөвлөмж боловсруулна. 5. Бараа, тээврийн хэрэгсэлд тавих хорио цээр, эрүүл ахуй, чанарын тохирлын хяналт, шалгалтын үр дүнг сайжруулах зорилгоор холбогдох яам, агентлагаас зохион байгуулсан уулзалт,	гаалийн хяналтаас чөлөөлж, тухайн орон нутагт нь Засгийн даргын захирамжийг үндэслэн мал эмнэлгийн газарт хүлээлгэн өгч ажиллаж байна. Мөн Монгол улсаас Узбекстан улсад 2061 хонь, БНХАУ-д нядалгааны зориулалтаар 2860 толгой хонь, ямаа экспортлоход харьяа газар, хороодыг мэргэжлийн удирдлагаар хангаж, хяналт тавьж ажиллалаа. 2. Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2025 оны 03 дугаар сарын 10-ны өдөр баталсан “Бүрдүүлэлтийн цахим төв”-ийн үйл ажиллгаанд хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх удирдамжийн дагуу хорио цээрийн хяналтын чиглэлээр 5 үйл ажиллагааг төлөвлөн Хяналт бүрдүүлэлтийн газар, Эрсдэлийн газарт дараах асуудлуудыг гаалийн мэдүүлэг нөхөн бичих талбарын барааны мэдээлэл хэсэгт нэмэлт өөрчлөлт оруулах. Үүнд: Барааны ангилал, зориулалт, ангилал, боловсруулалт, олон улсын болон худалдааны нэршил, онцлог шинж, чанар, тээврийн хэрэгслийн ангилал, зориулалт, сав, баглаа боодлын төрөл, савлагааны тоо хэмжээ, хаяг шошгололт, барааг үйлдвэрлэсэн болон хадгалах хугацааг гэх мэт мэдээлэл, нэг импортын барааны мэдүүлэгтэй, олон нэр төрлийн бараанд хорио цээрийн хяналтын 2-оос дээш чиглэлийн хорио цээрийн хяналтын гаалийн улсын байцаагч хяналт шалгалт хийх нөхцөл үүссэн тохиолдолд барааны 50-аас хувь нь нэг чиглэлд хамаарвал тухайн чиглэлийн гаалийн улсын байцаагч хяналт шалгалтыг дуусгах санлуудын хүргүүлсэн. 3. “Хилийн хяналтын удирдлагын систем”-ийг нэвтрүүлэх, “Бүрдүүлэлтийн цахим төвийн үйл ажиллагаанд хяналт шинжилгээ, үнэлгээ гүйцэтгэсэн үр дүнгийн мөрөөр 2025 онд авч хэрэгжүүлэх		

			уулзалтад танилцуулсан.	хэлэлцүүлэг, ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд ажиллана. 6.Батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу харьяа гаалийн газар, хороодын улсын байцаагчдад сургалт зохион байгуулна.	арга хэмжээний төлөвлөгөө"-ний хэрэгжилтийг хангах зорилгоор хорио цээр, эрүүл ахуй, чанарын тохирлын хяналтыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх, хяналтын давхардлыг арилгах, мэдээ тайлан гаргах, дүн шинжилгээ хийх шаардлагатай байгаа тул гаалийн мэдүүлэг нөхөн бичих заавар, gaali.mn, ceps.gaali.mn, cais.ecustoms.mn системүүдийн гаалийн мэдүүлгийн талбар, тайлангийн хүснэгтэд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах саналыг боловсруулан Хяналт, бүрдүүлэлтийн газарт 468 дугаартай дотоод зурвасаар хүргүүлсэн. 4. Хорио цээр, эрүүл ахуй, чанарын тохирлын хяналтад хамаарагдах барааны 8 цахим заавры эцэслэн боловсруулж ГУАБ-аар хянагдан туршилтад бэлтгэсэн. 5. Баян-Өлгий аймгийн ГГ-ын хорио цээрийн хяналт хариуцсан ГУБ нарт "Ментор шийп" хөтөлбөрийн хүрээнд мал эмнэлгийн болон ургамлын хорио цээрийн хяналтын чиглэлээр хичээлийг зааж, мэргэжлийн удирдлагаар хангасан. **Хүрсэн үр дүн: Засгийн газрын тогтоолын хэрэгжилт, "Хилийн хяналтын удирдлагын систем"-ийг нэвтрүүлэлт, гаалийн мэдүүлгийн талбар, тайлангийн хүснэгтэд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахад 5 ажлыг хийж гүйцэтгэн Хяналт, бүрдүүлэлтийн газар, Эрсдэлийн удирдлагын газарт холбогдох асуудлыг хүргүүлэн ажилласан.**		

3.	Хорио цээр, эрүүл ахуй, чанарын тохирлын хяналт, шалгалтын чиглэлээр дэд бүтцийг чадавхжуулах	Хэрэгжилт, гүйцэтгэлээр	1. Ажлын хэсгийн төлөвлөгөөтэй холбогдуулан мал эмнэлгийн хяналтад хамрагдах барааг HS кодтой уялдуулан зориулалтаар нь ангилах ажлыг хийж гүйцэтгэж байна. Мал эмнэлгийн холбогдол бүхий гадаад худалдааны экспортын гэрчилгээ, импортын мэдэгдэл, дамжуулан тээвэрлэх мэдэгдэл, лабораторийн шинжилгээний сорилтын дүн төрийн ямар байгууллагатай мэдээлэл солилцох, ямар мэдээллийг солилцох талаар судалгаа гаргаж 2024 оны 06 дугаар сарын 05-ны өдөр хамтран ажиллах тухай 02/2289 дугаартай албан бичгийг Мал эмнэлгийн ерөнхий газарт хүргүүлэн ажилласан.	1.Хорио цээр, эрүүл ахуй, чанарын тохирлын хяналтын үйл ажиллагаанд ашиглах техник, тоног төхөөрөмжийн судалгаан дээр суурилан, 2025 оны улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар ГЕГ-т худалдан авах барааны жагсаалтад зарим нэр төрлийн барааг техникийн тодорхойлолт, үнийн дүн, нэр төрлөөр нь гарган оруулж, баталгаажуулах 2. Сэлэнгэ аймгийн Алтанбулаг боомтод амьтны хорио цээрийн байгууламж барих ажлыг эхлүүлэх асуудлаар SPS-ийн төслийн нэгжтэй хамтран ажиллана.	1.2025 оны улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар ГЕГ-т худалдан авах барааны жагсаалтад тусгагдсан 2025 онд нийт 1 нэрийн / термокамер/ 5 ширхэг тоног төхөөрөмж, 180,000,000 /нэг зуун наян сая/ төгрөгийн төсөв шаардлагатай байгааг судалгаа, техникийн тодорхойлолтод санал өгч ажилласан. 2. Азийн хөгжлийн банкны санхүүжилтээр “Ургамал, малын эрүүл ахуй, хүнсний аюулгүй байдлыг хангах арга хэрэгслийг сайжруулах” МОН-3313 төслийн хүрээнд Сэлэнгэ аймгийн Алтанбулаг боомтод мал, амьтны хорио цээрийн байгууламж барих ажлын тендерийн шалгаруулалт түр хойшилсон. 3. Хорио цээрийн үйл ажилагааг цахимжуулах хүрээнд Хүнсний аюулгүй байдлын лавлагаа лаборатори, Улсын мал эмнэлэг ариун цэврийн төв лаборатори, Нийслэлийн мал эмнэлэг ариун цэврийн төв лабораторид хийгдсэн экспорт, импортын мал, амьтан тэдгээрийн гаралтай түүхий эд бүтээгдэхүүний лабораторийн шинжилгээний сорилын дүн, дээжийн мэдээллийг цахимаар солилцох, холболт хийх даалгавар туршилтын шатандаа байна. **Хүрсэн үр дүн: Хорио цээр, эрүүл ахуй, чанарын тохирлын хяналт, шалгалтын чиглэлээр цахимжуулах, дэд бүтцийг сайжруулах 3 ажлыг төлөвлөн ажилласан.**	2025.01.01 2025.06.10	80
4.	Экспортын гэрчилгээ, импорт болон дамжуулан	Хэрэгжилт, гүйцэтгэлээр	Apqs.gaali.mn цахим системээр 829 аж ахуйн нэгжээс ирүүлсэн	1.Экспортын гэрчилгээ, импорт болон дамжуулан өнгөрүүлэх	1. МЭЕГ-ын удирдлагуудтай 2025 оны 01 дүгээр сарын 08, 01 дүгээр сарын 22-ны өдрүүдэд Дэд даргын түвшний хүрээнд уулзалт хийж, экспортын гэрчилгээ,		

	тээвэрлэх мэдэгдэл, экспортлогч улсын мал эмнэлэг, ариун цэвэр, ургамлын хорио цээрийн гэрчилгээг үндэслэн импортын гэрчилгээ олгох үйл ажиллагаанд хяналт тавих		албан хүсэлт хүлээн авсанаас импортын мэдэгдэл 82ААН 82ш, экспортын гэрчилгээ 381 ААН-д 1506ш экспортын гэрчилгээ олгож Төрийн сангийн дансанд үйлчилгээний хураамж болох 8.350,0 мянган төгрөгийг бүрэн төвлөрүүлж хуулийн хугацаанд шийдвэрлэсэн байна. 2024 оны эхний улирлын байдлаар БНХАУ-д 3853,5тн адууны мах, 6426,5тн дулааны аргаар чанаж боловсруулсан үхэр, хонь, ямааны мах, 71,77,5тн хонь, ямааны Иран, Ирак, Азербежайн, Узбекстан, Вьетнам улсад тус тус экспортлосон байна. Монгол Улсын Засгийн газрын 2024 оны 02 дугаар сарын 14-ний өдрийн “Импортлох мал, үржүүлгийн бүтээгдэхүүний төрөл, тоо хэмжээг	мэдэгдлийг баталгаажуулах үйл ажиллагааны талаар чиглэл, зааврыг хүргүүлж ажиллана. 2.Импортын гэрчилгээ олголтыг хууль тогтоомжид нийцсэн эсэхэд хяналт тавих, мэргэжлийн удирдлагаар хангаж ажиллана. 3.Харьяа гаалийн газар, хороодоос мал, амьтан, ургамлын гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнд цахимаар олгох "Импортын гэрчилгээ"-г боловсронгуй болгож, хяналт, шалгалтын үйл ажиллагаанд нэвтрүүлэх чиглэлээр Мэдээллийн технологийн газартай хамтран ажиллана.	импортын мэдэгдлийн шилжүүлэлтийн асуудлаар санал солилцож, 2025.02.20-ны өдрөөс МЭЕГ албан ёсоор гэрчилгээ, мэдэгдлийг хүлээн авахаар хурлын шийдвэрийг гаргуулсан. Тус шийдвэрийн хүрээнд Мал эмнэлгийн ерөнхий газарт 2025.02.20-ны өдрөөс албан ёсоор гэрчилгээ, мэдэгдлийг хүлээлгэн өгсөн. 2.Экспортын гэрчилгээ, импорт болон дамжуулан өнгөрүүлэх мэдэгдлийг баталгаажуулах үйл ажиллагааны талаар БНХАУ-ын ГЕГ-т 2025.01.16-ны өдөр 02/226 тоот, 2025.02.04-ний өдөр 02/578 тоот, 2025.02.07-ны өдөр 02/618 дугаартай албан бичгүүдийг тус тус хүргүүлсэн. 3.Мал эмнэлгийн хяналтын чиглэлээр Apqs.gaali.mn цахим системээр аж ахуйн нэгжүүдээс ирүүлсэн 115 албан хүсэлт хүлээн авсанаас импортын мэдэгдэл 8ААН 8ш, БНХАУ-д адууны маханд 32 ААН 160ш, дулаан аргаар боловсруулсан үхэр, хонь, ямааны чанасан маханд 24ААН 116ш, мах махан бүтээгдэхүүн 51ААН 102ш, нийт 8ш импортын мэдэгдэл, 378ш экспортын гэрчилгээ олгож Төрийн сангийн дансанд үйлчилгээний хураамж болох 3,860,000мянган төгрөгийг бүрэн төвлөрүүлж хуулийн хугацаанд шийдвэрлэсэн байна. 4. Монгол Улсын Засгийн газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 30-ны өдрийн “Импортлох мал, үржүүлгийн бүтээгдэхүүний төрөл, тоо хэмжээг тогтоох тухай” 255 дугаар тогтоол, Монгол Улсын Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны 2025 оны 01 дүгээр сарын 14-ний 01/130 тоот “2025 онд улсын хилээр мал, үржүүлгийн бүтээгдэхүүн импортлох	2025.01.01 2025.06.10	90

			тогтоох тухай" 60 дугаар тогтоол, Монгол Улсын Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны 2024 оны 03 дугаар сарын 18-ний 01/881 тоот "2024 онд улсын хилээр мал, үржүүлгийн бүтээгдэхүүн импортлох иргэн, аж ахуйн нэгжийн жагсаалт" ирүүлсэний дагуу 19 аж ахуйн нэгжийн 228 толгой үржлийн адуунд импортын мэдэгдэл олгож, импортлосны дараа хорио цээрт оруулах талаар аж ахуй нэгжид зөвлөмж зөвлөгөө өгөн ажиллаж байна.		иргэн, аж ахуйн нэгжийн жагсаалт" ирүүлсэний дагуу 3 аж ахуйн нэгжийн 316080ш үржлийн өндөг, 1000 тун үхрийн үрэнд импортын мэдэгдэл олгож, импортлосны дараа хорио цээрт оруулах талаар аж ахуй нэгжид зөвлөгөө өгсөн. 5. Мал, амьтан, ургамлын гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнд цахимаар олгох "Импортын гэрчилгээ"-г боловсронгуй болгож саналыг SPS төслийн хүрээнд боловсруулж, Мэдээллийн технологийн газарт холбогдох саналыг хүргүүлсэн. 6. Хүнс, хөдөө аж ахуй хөнгөн, үйлдвэрийн яамнаас ирүүлсэн 2025 оны 02 дугаар сарын 07-өдрийн санал авах тухай 02/403 дугаартай "Импортын мэдэгдэл олгох мал, амьтан, ургамал тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүний жагсаалт"-ыг боловсруулж батлуулах албан бичгийг хариуг 2025.02.24-ний өдөр 02/865 дугаартай албан бичгээр БТКУС-ын кодыг нарийвчлан гарган хүрүүлсэн. 7. Импортын гэрчилгээ олголтыг хууль тогтоомжид нийцсэн эсэхэд хяналт тавих, мэргэжлийн удирдлагаар ханган ажиллаж, импортын гэрчилгээ цахимжуулах тестийг хийж, КАЙС системийн хорио цээрийн системд нэвтрүүлэхэд бэлэн болгосон. Харьяа гаалийн газар, хороод дээр импортын гэрчилгээ олголттой холбоотой зөрчил, дутагдал илрээгүй. Экспортын гэрчилгээ, импорт болон дамжуулан тээвэрлэх мэдэгдэл, экспортлогч улсын мал эмнэлэг, ариун цэвэр, ургамлын хорио цээрийн гэрчилгээг үндэслэн импортын гэрчилгээ олгох үйл ажиллагаанд хяналт тавьж ажилласан. **Хүрсэн үр дүн:Амьтан ургамал тэдгээрийн гаралтай түүхий эд бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн**		

					хяналт шалгалтын тухай хуульд өөрчлөлт орсонтой холбогдуулан гаалийн байгууллагаас 2025 оны 02 дугаар сарын 20-ны өдөр мал, амьтаны гаралтай түүхий эд бүтээгдэхүүнд олгож буй экспортын гэрчилгээ, импорт болон дамжуулан тээвэрлэх мэдэгдэлийн Мал эмнэлгийн ерөнхий газарт шилжүүлсэн. Гэрчилгээ мэдэгдэл, хуулийн холбогдох заалтуудыг хангах хүрээнд 7 ажлыг хийж гүйцэтгэсэн байна.		
Зорилт 1.Хууль ёсны худалдааг хөнгөвчлөх							
5.	Магадлан шинжилгээний үйл ажиллагаанд хяналт тавих	Хэрэгжилт, гүйцэтгэлээр	2024 Мал эмнэлгийн хяналтаар 842 аж ахуйн нэгжийн 1,6 мян.тн бараанаас 17,5 мян.долларын дүнтэй, 1157 төрлийн, 812,4 кг, 1,6 мян.төгрөгийн барааг чанар, аюулгүй байдлын 1402 үзүүлэлтээр, 46 хорио цээрийн үзүүлэлтээр шаардлага хангасан байна.	Хяналтын чиглэл бүрээр лабораторийн шинжилгээнд хамрагдсан барааны тоо хэмжээ, үзүүлэлтийн тайланг сар бүр нэгтгэн, удирдлагуудыг мэдээллээр хангаж ажиллана. Лабораторийн шинжилгээгээр зөрөг буюу шаардлага хангаагүй гарсан барааны дүнд дүн шинжилгээ хийж, шийдвэрлэлтэд хяналт тавьж, энэ чиглэлээр газар, хороодыг мэргэжил арга зүйн удирдлагаар хангана.	1.Хорио цээрийн газар, хороодын 2025 оны 5 дугаар сарын лабораторийн шинжилгээнд хамруулсан мэдээг нэгтгэхэд нийт экспортын хяналтаар 2029.1 тн бараа бүтээгдэхүүнээс 95 удаа 224.1 кг бараа, бүтээгдэхүүн шинжилгээнд хамруулсан байна. Нийт шинжилгээнд хамрагдсан бараа, бүтээгдэхүүнээс 623 үзүүлэлтээр шаардлага хангасан байна. Импортын барааны лабораторийн шинжилгээнд хамруулсан мэдээгээр 90,9 мян.тн бараа бүтээгдэхүүнээс 1985 удаа 4302 кг, 80 ширхэг бараа, бүтээгдэхүүн шинжилгээнд хамруулахад 10986 үзүүлэлтээр шаардлага хангаж, 31 үзүүлэлтээр шаардлага хангаагүй байна. Шинжилгээний төлбөр болох 105,3 сая төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлсэн байна. Импортын лабораторийн шинжилгээт хяналтад сонгогдсон барааны /90.9 мян.тн буюу 4,3 тн/ 0,005 хувь дээжийг шинжилсэнээс 10986 үзүүлэлт буюу 99.7 хувь шаардлага хангаж, 31 үзүүлэлт буюу 0.3 хувь нь шаардлага хангахгүй дүнтэй гарсан. 2.2025 оны 05 дугаар сарын хорио цээрийн шинжилгээний дүнгээр нийт шаардлага хангаагүй 31 үзүүлэлтийн 11 үзүүлэлт буюу 35,5 хувь нь Замын-Үүд боомтоор, 20 үзүүлэлт буюу 64,5 хувь нь	2025.01.01 2025.06.10	100

					Алтанбулаг боомтын лабораторийн шинжилгээгээр тус тус илэрсэн байна. **Хүрсэн үр дүн: Мал эмнэлгийн хяналтын чиглэлийн лабораторийн шинжилгээний дүнг нэгтгэн удирдлагыг мэдээллээр хангаж ажилласан.**		
6.	Гадаад худалдааг хөнгөвчлөх хүрээнд хорио цээрийн хяналтад хамрагдах бараанд эрсдэлд суурилсан хяналтыг хэрэгжүүлэх	Хэрэгжилт, гүйцэтгэлээр	Азийн хөгжлийн банкны санхүүжилтээр Шадар сайдын ажлын алба болон Интерактив ХХК-тай хамтран хэрэгжүүлж буй “Ургамал, малын эрүүл ахуй, хүнсний аюулгүй байдлыг хангах арга хэрэгслийг сайжруулах” төслийн хүрээнд гаалийн хорио цээрийн хяналт шалгалтын үйл ажиллагааг цахимжуулах ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулан Гаалийн ерөнхий газрын даргын А/115 тушаалаар ажлын хэсэг шинэчлэгдэн батлагдан 16 модулийн хүрээнд төлөвлөгөө гарган Хорио цээрийн эрсдлийг, гаалийн эрсдэлийн удирдлагын модультай уялдуулан Модуль тус бүрийн	1. Хорио цээрийн хяналтад хамрагдах бараанд эрсдэлд суурилсан дүн шинжилгээ хийж, эрсдэлийн шалгуурыг тодорхой болгох зорилгоор Эрсдэлийн удирдлагын хэлтэстэй хамтран ажиллана. 2. Хорио цээр, эрүүл ахуй, чанарын тохирлын хяналтад хамрагдах бараанд эрсдэлийн дүн шинжилгээг хийж, хяналтаас чөлөөлөх саналыг боловсруулна. 3. Гадаад худалдаа эрхлэгчдэд хууль тогтоомжийг сурталчлах, зохион байгуулах чиглэлээр Олон нийттэй харьцах албатай хамтран байгууллагын вэб хуудсаар зөвлөмж, мэдээлэл өгөх ажлыг зохион байгуулна. . 4.Монгол Улс,	1. Эрсдэлийн удирдлагын хэлтсээс дотоод албан бичгээр ирүүлсэн НВЦ ХХК-ийн импортлож буй хүнсний өндгөнд эрсдэлд суурилсан хяналт шалгалт хийх тухай дотоод албан бичгийн дагуу судалгаа хийж ЭУХ-т хүргүүлсэн. Гадаад худалдааг хөнгөвчлөх, экспортын гэрчилгээ, импортын мэдэгдэл, дамжуулан тээвэрлэх мэдэгдэл талаар - Шувууны аж ахуй эрхлэгчдийн холбоонд 2025.02.25-ны өдөр 02-1.2/881, -НВЦ ХХК-д 2025.02.25-ны өдөр 02-1.2/954 -НМЭГ-т 2025.02.25-ны өдөр 02-1.2/883 2.Гадаад худалдаа эрхлэгчдэд гэрийн тэжээвэр амьтан улсын хилээр нэвтрүүлэхэд тавигдах шаардлагыг гаалийн байгууллагын вэбид мэдээлэл өгсөн. 3. Монгол Улс, БНСУ-тай байгуулах ЭЗТХ-ийн 5 дугаар шатны хэлэлцээний бэлтгэл ажлыг хангах зорилгоор "Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа" бүлэгтэй 2025 оны 2 дугаар сарын 21-нд уулзалт зохион байгуулж, хийх асуудлуудын саналыг боловсруулан ажиллаж байна. 4. Монголын махны холбоо” ТББ-ын төлөөллүүдтэй ГЕГ-ын ХБГ, ХЦХ-ийн хамтарсан уулзалтыг 2025 оны 02 дугаар сарын 19-ний өдөр зохион байгуулж, МУ-аас сэврээсэн мах экспортлох үеийн хорио цээр, гаалийн хяналт, хөнгөвчлөх асуудлаар санал солилцож ажилласан.	2025.01.01 2025.06.10	85

			угсралтын ажлууд хийгдэж байна.Гаалийн эрсдэлийн нэгдсэн удирдлагын журмыг шинэчлэн батлуулахтай холбоотой эрсдэлийн шалгуурыг тодорхой болгох, журамд санал өгч ажилласан. Gaali.mn сайтад “Гэрийн тэжээвэр амьтан импортлох, улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн мал эмнэлгийн хяналт, бүрдүүлэх бичиг баримт” чиглэлээр зөвлөмж, мэдээлэл өгсөн.	БНСУ хоорондын Эдийн засгийн түншлэлийн хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор Амьтан, ургамлын эрүүл ахуйн арга хэмжээ (SPS), Худалдааны саат тодгорыг арилгах (ТВТ) хэлэлцээрүүдийн ээлжит хэлэлцээнд оролцож, холбогдох саналыг өгч ажиллана. 5. Азийн хөгжлийн банктай хамтран хэрэгжүүлж буй “Ургамал, малын эрүүл мэнд, хүнсний аюулгүй байдлыг сайжруулах нь” төслийн хүрээнд хэрэгжүүлж буй “Хилийн хяналт удирдлагын систем”-ийн хөгжүүлэлтийг кодчилол, хөгжүүлэлт, суурилуулах, бета тест, сургалт хийх, гарын авлага бэлтгэх, хүлээлгэн өгөх тест нэвтрүүлэлт гэх мэт үе шатуудаар дуусгасан байна.	5.Азийн хөгжлийн банкнаас “Ургамал, малын эрүүл ахуй, хүнсний аюулгүй байдлыг хангах арга хэрэгслийг сайжруулах төсөл”-ийг хэрэгжүүлэх ажил 90%-ийн гүйцэтгэлтэйгээр 16 модульд хөгжүүлэлт хийн хүлээлгэн өгөх шатандаа ажиллаж байна. 1 дүгээр улиралд 7 дэд модулийн хөгжүүлэлтийг CAIS-ийн баазтай холбох ажлыг хийж хорио цээрийн үйл ажиллагаанд нэвтрүүлсэн. Үүнд: -Зорчигчийн хувийн хэрэглээний эмиын бүртгэл - Цацрагийн бүртгэл, -Хорио цээрийн үйл ажиллагааны заавар, -Хэрэглэгчийн удирдлагын модулиудын бүртгэлийн системийг цахимд нэвтрүүлэх,туршилтын тест - Сэрэмжүүлэг мэдэгдэл - Гэрийн тэжээвэр амьтны бүртгэл - Олон улсын хөл хориот халдварт өвчний бүс нутгийн өвчлөлийн бүртгэл зэргийг бэлэн болгосон. 6. КАЙС программын “Шалгалтын үр дүн” талбарт гаалийн болон хорио цээрийн хяналт, шалгалтын уялдааг хангуулж, ижил үр дүнтэй болох саналыг “Бүрдүүлэлтийн цахим төвд ажиллах ББГУБ-ийн сэжиглэсэн нарийвчилсан үзлэг шалгалт хийх талаар ХШГУБ, ХЦГУБ өгч байгаа "Анхааруулга"-ыг “Саналтай" гэж оруулж, иргэн, хуулийн этгээдийн гаалийн бүрдүүлэлтэд эрсдэл тооцож байгаа нягтлах. ББГУБ-аас өгч байгаа “Анхааруулга" буюу мэдээллийг КАЙС системийн "Гаалийн мэдүүлэг"-ийн "Мэдээлэл” хэсгээр солилцдог болох. Гаалийн хяналт шалгалтыг үндэслэн "Шалгалтын үр дүн", "Хорио цээрийн шалгалтын үр дүн"-г сонгох үед оруулсан Шалгалтын үр дүн, Гаалийн мэдүүлгийн “Мэдээлэл”-тэй давхардаж нэг жагсаалт байгааг салгаж харах дүн шинжилгээ хийх нөхцөлийг бүрдүүлэх. Иргэн, хуулийн этгээдийн шалгалтын үр		

					дүнгийн саналыг Хууль сахилтыг тодорхойлох сөрөг утгаар ашиглах, эерэг буюу бусад шалгуурт ашиглах байдлаар систем хүний оролцоогүй ялган таних нөхцөлийг судлах “ гэсэн байдлаар боловсруулж, 2025 оны 05 дугаар сарын 06-ны өдрийн 506 тоот зурвасаар ЭУХ-т хүргүүлсэн. **Хүрсэн үр дүн: Гадаад худалдааг хөнгөвчлөх чиглэлээр 6 ажлыг хийж гүйцэтгэж, хорио цээрийн үйл ажиллааг цахимжуулах ажил 90%-ийн гүйцэтгэлтэй ажиллаж байна.**		
7.	Бодлогын баримт бичгийн зорилт, арга хэмжээний хэрэгжилтийг хангуулах	Хэрэгжилт, гүйцэтгэлээр	Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт, шалгалтын тухай хууль, Мал, амьтны эрүүл мэндийн тухай хуульд 2023 оны 12 дугаар сарын 08-ны өдөр нэмэлт, өөрчлөлт орсонтой холбогдуулан Гаалийн хорио цээрийн хэлтсээс олгож буй экспортын гэрчилгээ, импортын болон дамжуулан тээвэрлэх мэдэгдлийг хүлээлгэн өгөх 2 байгууллагын хамтарсан ажлын хэсэг байгуулагдан шаардлагатай мэдээллээр ХХААХҮЯ, МЭЕГ-ыг	1.Хорио цээр, эрүүл ахуй, чанарын тохирлын хяналттай холбоотой хууль эрх зүйн акт, бодлогын баримт бичгийн биелэлтэд хяналт тавьж, хэрэгжилтийг хангуулж ажиллана. 2.”Сангийн сайдын шийдвэр, өгсөн үүрэг даалгаврын биелэлт”, “Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт” зэрэг холбогдох тогтоол, шийдвэрийн хорио цээрийн хяналттай холбоотой заалтын тайланг хугацаанд нь гаргана. 3. Гаалийн хорио цээр, эрүүл ахуй,	1.“Ургамал, малын эрүүл ахуй, хүнсний аюулгүй байдлын хяналтын удирдлагын систем”-цахимжуулах ажлын 2024 оны тайлан, Монгол Улсын Засгийн газрын 2023 оны “Худалдааг хөнгөвчлөх, уул уурхайн бус бүтээгдэхүүний экспортыг нэмэгдүүлэх талаар авах арга хэмжээний тухай” 178 дугаар тогтоолын хорио цээрийн хэлтсийн чиг үүрэгт хамаарал бүхий төлөвлөгөөний биелэлтийг **сар бүрийн 30-ны өдөр Хуулийн хэлтэст дотоод зурвасаар тухай бүр** гарган хүргүүлж байна. 2.Худалдаа, эдийн засаг, шинэжлэх ухаан, техникийн хамтын ажиллагааны Монгол, Хятдын Засгийн газар хооронд XVII хуралдааны мөрөөр хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний хорио цээрийн хэлтэст хамаарал бүхий 2024 оны жилийн эцсийн биелэлт, хорио цээрийн хэлтсийн чиг үүрэгт хамаарал бүхий тогтоол шийдвэрийн биелэлтийг Хяналт бүрдүүлэлтийн **газарт 2025.01.31-ний өдөр 140 дугаартай дотоод зурвасаар** хүргүүлж ажилласан. 3.Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрийн А/676 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралтаар	2025.01.01 2025.06.10	90

			хууль зүйн хүрээнд ханган ажиллаж байна. БНХАУ-д 248, 249 дүгээр журмын шаардлага хэрэгжилтийг хангуулах ажлын хүрээнд: Монгол Улсаас БНХАУ-д мах махан бүтээгдэхүүн экспортлох хүсэлт гаргасан ЗААН-ийн материалыг хянан тухай бүр ХХААХҮЯ-д хүргүүлэн ажилласан.	чанарын тохирлын хяналтын чиглэлээр хөрш зэргэлдээ болон бусад улстай протокол, санамж бичиг байгуулахад санал өгч ажиллана. 4.Гаалийн харьяа газар, хорооны хорио цээрийн хяналт, шалгалтын үйл ажиллагааг үнэлэх батлагдсан шалгуурт нэмэлт өөрчлөлт оруулах саналыг боловсруулж, Хяналт шинжилгээ, дотоод аудитын газарт хүргүүлнэ.	батлагдсан Хорио цээрийн хяналтын чиглэлийн статистик мэдээг нэгтгэн Статистик дүн шинжилгээний хэлтэст хүргүүлэх ажлын хүрээнд 2025 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 04 дүгээр сарын 30-ны өдрийг хүртэл нэгтгэж хүргүүллээ. Нийт 3311 аж ахуйн нэгж, 13 иргэн 3516 мэдүүлгээр 95,745 мян.тн бараа, бүтээгдэхүүн, 20 мэдүүлгээр 22,317.8 литр, 35 мэдүүлэгээр 53314 ширхэг, 6 мэдүүлгээр 4300 толгой хонь, ямаа, 3 мэдүүлгээр 1,431,000 дм2 бараа экспортлогдсон байна. Нийт экспортлогдсон барааны цэвэр жин 95,145.0 мян.тн, бохир жин 97,002.1мян.тн 426,514,7 сая.долларын бараа тус тус тээвэрлэгдсэн байна. Импортын мэдээгээр нийт 17222 аж ахуйн нэгж, 61 иргэн бараа импортолсоноос 18473 мэдүүлэгээр цэвэр жин 174973.3 мян.тн, бохир жингээр 182998.2 мян.тн, 2,4 тэрбум.долларын бараа импортлогдсон байна. 4. Үндэсний аудитын газраас хийж буй Хүнсний аюулгүй байдлын чиглэлээрх аудитын үйл ажиллагааны ХЦХ-ийн нэгжид хамааралтай 5 асуултын хариултыг боловсруулан удирдлага өгсөн. **Хүрсэн үр дүн: Хорио цээр, эрүүл ахуй, чанарын тохирлын хяналттай холбоотой 4 хууль эрх зүйн акт, Сангийн сайдын шийдвэр, өгсөн үүрэг даалгаврын биелэлт, Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийг цаг тухайд нь гаргаж хүргүүлэн ажилласан.**		
Зорилт 3. Ногоон хөгжлийг дэмжиж, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх							
8.	Хууль тогтоомж, тогтоол	Хэрэгжилт, гүйцэтгэлээр	3.ГЕГ-ын даргын тушаалаар баталсан 4 ажлын хэсэгт	1.Хорио цээр, эрүүл ахуй, чанарын тохирлын хяналтын	1.Монгол Улсын Засгийн газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 30-ны өдрийн “Импортлох мал, үржүүлгийн бүтээгдэхүүний төрөл,		

	шийдвэр, эрх зүйн актын хэрэгжүүлэх		ажиллан, хорио цээрийн үйл ажиллагаатай холбоотой 3 тушаалыг батлуулж, холбогдох 10 протокол, журам, заавар, төлөвлөгөөнд санал өгсөн.	чиглэлийн хууль тогтоомжийн биелэлтийг хангуулж ажиллан, илэрсэн зөрчил дутагдалд дүн шинжилгээ хийнэ. 2.ГЕГ-ын даргын 2019 оны 275 дугаар тушаалын хавсралтаар баталсан "Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх бараа, тээврийн хэрэгсэлд гаалийн хяналт тавих нийтлэг журам"-ыг шинэчлэхэд хорио цээрийн чиглэлэр саналыг өгч ажиллана. 3. Хорио цээрийн чиглэлээр хөрш зэргэлдээ болон бусад улсын мэргэжлийн байгууллагатай санамж бичиг, протоколыг байгуулахад санал өгч ажиллана. 3. Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн тухай хуульд өөрчлөлт орсонтой холбогдуулан ЗГ-ын	тоо хэмжээг тогтоох тухай" 255 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангуулах ажлын хүрээнд ХХААХҮЯ-ны сайдын зөвлөх н.Мөнхтөр, Мал аж ахуйн бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газрын дарга н.Мөнхнасан, хэлтсийн дарга н.Цогтбаатар, МЭЕГ-ын Хяналт, баталгаажуулалтын газрын дарга Б.Батсүх болон бусад албан хаагчидтай Гаалийн ерөнхий газрын Хяналт, бүрдүүлэлтийн газрын дарга Б.Даваасүрэн, Хорио цээрийн хэлтсийн дарга Б.Батмөнх МЭХХГУБ Г.Шүрэнчулуун, Д.Анхтуяа, С.Ариунхүү нар 2024 оны 05 дугаар сарын 01-ний өдөр уулзалт зохион байгуулсан. Дээрх уулзалтаар 2025 онд МУ-д импортлох үржлийн адууны тоо хэмжээ, квотгүйгээр нэвтрүүлэхээр зохицуулсан үржлийн адууны асуудлаар санал солилцож, квотгүй адуу импортлохгүй байхад нэгдсэн шийдвэрт хүрсэн. 2.Дэлхийн гаалийн байгууллагын Меркатор хөтөлбөрийн хүрээнд худалдааг хөнгөвчлөх чиглэлээр хийсэн онош зүйн шинжилгээгээр өгөгдсөн зөвлөмжийн төлөвлөгөөний хорио цээрийн хэлтэст хамаарал бүхий заалтыг 2025.05.15-ны өдөр 561 дугаартай дотоод зурвасаар Эрсдэлийн удирдлагын хэлтэст хавсралтаар хүргүүлэн ажилласан. 3.БНСУ-ын "КОЙКА" төслийн байгууллагын хамтын ажиллагааны хүрээнд 2025-2028 онд хэрэгжүүлэх "Монгол Улсын Гаалийн Ерөнхий газрын Эрсдэлийн удирдлагын үйл ажиллагаа болон агаарын тээврийн зорчигчийн дагалдах ачаанд тавих гаалийн хяналтыг ахисан түвшинд хүргэх" төслийн даалгаварт 2025.05.21-ний өдөр 592 дугаартай дотоод зурвасаар 4 заалтыг хүргүүлсэн. 4."Цагаан алт" хөтөлбөрийн хүрээнд 2025 оны 02 дугаар сарын 20-ны өдөр зохион байгуулагдсан хэлэлцүүлэгт ГЕГ-ын	2025.01.01 2025.06.10	90 %

				тогтоолоор батлуулах 4 журам, зааврын төслийг боловсруулж, ХХААХҮЯ-д хүргүүлнэ. 4. Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт, шалгалтын тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.2 дахь заалтын дагуу "Амьтан, ургамал, түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэхэд тавих тусгай шаардлага, тээврийн хэрэгсэлд хийгдэх халдваргүйжүүлэлтийн журам"-ыг боловсруулж, батлуулна. 5.Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, боловсронгуй болгох чиглэлээр холбогдох төрийн болон төрийн бус байгууллагатай хамтран ажиллана.	даргын өгөх мэдээллийг бэлтгэж, оролцуулсан. 5.Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн тухай хуульд өөрчлөлт орсонтой холбогдуулан ЗГ-ын тогтоолоор батлуулах 4 журам, зааврын төслийг боловсруулан ХХААХҮЯ-д хүргүүлж саналыг авахаар бэлтгээд байна. **Хүрсэн үр дүн: Хорио цээрийн чиглэлээр хөрш зэргэлдээ болон бусад улсын мэргэжлийн байгууллагатай санамж бичиг, протоколыг байгуулахад 5 ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.**		
9.	Үүрэг даалгаврын биелэлтийг	Хэрэгжилт, гүйцэтгэлээр ,	Гаалийн хэргийн анхан шатны мэдлэг олгох сургалтад Мал	1.Хэлтсийн ажлын мэдээг 7 хоног, сар, жилээр төлөвлөн	1.2025 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг өгсөн загварын дагуу 11 шалгуурын хүрээнд ажлаа төлөвлөн бэлэн болгоод	2025.01.01 2025.06.10	100

	хангуулах		эмнэлгийн хяналт, мал амьтны гоц халварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, хууль эрх зүй, анхаарах асуудал сэдвээр 2 цагийн хичээл бэлтгэж 2024 оны 02 сарын 05 болон 05 сарын 13-ний өдрүүдэд хичээл заах, шинэ байцаагч нарт анхан шатны мэдлэг олгосон. Хилийн боомтод хийгдэж буй ариутгал халдваргүйжүүлэлтийн төлбөр хураамж 2024 оны 01 дүгээр сараас эхлэн СЯ-д шилжсэнтэй холбогдуулан Гаалийн газар хороодын нягтлан бодогч нарт мэдээлэл, зөвлөмж, мэргэжил арга зүйгээр хангасан. Хорио цээрийн газар хороодын мал эмнэлгийн хяналт хариуцсан гаалийн улсын байцаагчдад зориулсан сургалтыг 4 дүгээр улиралд хийхээр төлөвлөн ажиллаж байна.	тайлагнаж ажиллана. 2.СЭРП программын "Үүрэг даалгавар" цэс дээр байршуулсан хугацаатай үүрэг даалгаврын биелэлтийг хангуулж ажиллана. 3. Өргөдөл, гомдлыг хугацаанд нь хуулийн хүрээнд шийдвэрлэнэ.	байна. 7 хоногийн ажлын төлөвлөгөө болон биелэлтийг тухай бүр гарган хорио цээрийн хэлтсийн ахлахад хүргүүлэн ажиллаж байна. 2.Удирдлагааг өгөгдсөн "Үүрэг даалгавар"-ыг тухай бүр гарган биелэлтийг хугацаанд нь гарган ажиллаж байна. 3. Мал амьтан тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнд экспортын гэрчилгээ, импортын мэдэгдэл, дамжуулан тээвэрлэх мэдэгдэл авахаар www.apqs.gaali.mn -ээр системээр ирүүлсэн 59 иргэн, ААН-ийн хүсэлт, албан бичиг шийдвэрлэх www.edoc.gaali.mn-ээр системээр ирүүлсэн 63 албан бичиг, 5 дотоод зурвас, 33 албан бичгийг төрийн захиргааны төв байгууллага, аж ахуй нэгжүүдэд хүргүүлэн ажилласан байна. **Хүрсэн үр дүн: 2025 оны эхний хагас жилд удирдлагаас өгөгдсөн үүрэг даалгаврыг цаг тухайд нь биелүүлэн ажилласан.**		
10.	Албан хаагчдын ажлын цаг ашиглалтыг	Хэрэгжилт, гүйцэтгэлээр ,	Ажлын цаг ашиглалт 100% байна.	1.Нэгжийн албан хаагчдын ажлын цаг ашиглалтад хяналт тавьж, тайлагнана.	Тайлангийн хугацаанд ажил тасалсан, хоцорсон удаагүй. Ажлын цаг ашиглалт 100%	Тухай бүр	100

	сайжруулах						
11.	Үндсэн шалгуурт тусгагдаагүй бусад чиг үүргийн хэрэгжилт	Хэрэгжилт, гүйцэтгэлээр	1.ГЕГ-ын ЗББНДБ болон харьяа гаалийн газар, хороодын үйл ажиллагааны уялдаа холбоог хангаж, удирдлага арга зүйгээр хангана. 2. Цаг үеийн шинжтэй бусад арга хэмжээнд оролцож, төрийн болон төрийн бус байгууллага, гадаад, дотоодын байгууллагуудтай хамтран ажиллана 1.МУ-ын УИХ-ын захирамж, холбогдох тогтоолыг хэрэгжүүлэх 3 ажлын хэсэгт ажилласан. 2.Цаг үеийн шинжтэй бусад арга хэмжээний хүрээнд төрийн болон төрийн бус болон гадаад, дотоодын байгууллагатай хамтран ажилласан.	1.ЗББНДБ болон харьяа гаалийн газар, хороодтой хорио цээрийн хяналтын үйл ажиллагааг уялдуулж ажиллана. 2.МУ-ын УИХ-ын захирамж, холбогдох тогтоолыг хэрэгжүүлэх ажлын хэсгүүдэд ажиллана. 3.Цаг үеийн шинжтэй бусад арга хэмжээний хүрээнд төрийн болон төрийн бус болон гадаад, дотоодын байгууллагатай хамтран ажиллана.	1.Гаалийн байгууллагын удирдах ажилтны зөвлөгөөн болохтой холбогдуулан харьяа гаалийн газар хороодын удирдлагуудыг мэдээллээр хангах удирдлагаас өгсөн үүргийн дагуу улсын хилээр гэрийн тэжээвэр амьтан нэвтрүүлэхэд тавигдах шаардлагын талаар мэдээлэл өгсөн 2.Мал эмнэлгийн хяналтын чиглэлээр мал амьтны гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнд олгосон экспортын гэрчилгээ, импортын мэдэгдийн 43 архивын материалыг тогтоосон хугацаанд архивт хүлээлгэн өгч ажилласан. 3. ХАСХОМ-ийг ЗУГ-аас гаргасан хуваарийн дагуу гаргаж, баталгаажуулсан. 4. Гаалийн хорио цээрийн байцаагчдад гаалийн хэргийн мэдлэг олгох сургалтад “ Мал эмнэлгийн хяналтын чиглэл”-ээр 4 удаа 8 цаг хичээл орсон. 5. Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2025 оны 03 дугаар сарын 10-ны өдөр баталсан “Бүрдүүлэлтийн цахим төв”-ийн үйл ажиллгаанд хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх удирдамжийн дагуу хорио цээрийн хяналтын чиглэлээр 5 үйл ажиллагааг төлөвлөн 11 хуудас тайлан, 53 хуудас судалгаа материалыг Хяналт, шинжилгээ үнэлгээ дотоод аудитыг газарт 2025.03.27-ны өдөр хүргүүлэн Захиргааны зөвлөлийн хурлаар оруулахад хорио цээрийн чиглэлийн ажлуудыг тусгаж танилцуулсан. Мөн тус ажлын хүрээнд БЦТ-ийн ажилтан албан хаагчдад мэдээлэл хийсэн. 6.Тусгай шалгалт өгч тэнцсэн 44 гаалийн улсын байцаагчдыг “Чиглүүлэх мэргэшүүлэх сургалт”-ад мал эмнэлгийни	Тухай бүр	

					хяналтын чиглэлээр 2025 оны 03 дугаар сарын 18-ны өдөр 2 сэдвээр хичээл заалаа. 7. Боомтын сэргэлтийн үндэсний хороо дээр 2025 оны 02 дугаар сарын 13-ны өдөр холбогдох байгууллагуудын төлөөлллийг оролцуулсан уулзалт дээр амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд,бүтээгдэхүүний экспортын асуудлаар мэдээлэл бэлтгэж оролцлоо. 8.Монголын үндэсний морин уралдаан уаяйчдын холбооноос ирүүлсэн импортоор оруулж байгаа адууны тоо хэмжээ, хийгдэж буй хяналтын талаар мэдээлэл ирүүлэхийг хүссэн 25/06 тоот албан бичгийн дагуу холбогдох тоон мэдээллийг гарган, 2025 оны 02 дугаар сарын 14-ний өдөр холбооны төлөөллүүдэд мэдээлэл өгсөн болно. 9.Хяналт бүрдүүлэлтийн газарт 2025 оны 02 дугаар сарын 19-ний өдөр 191 дугаартай дотоод зурвасаар “Устах эрсдэлд орсон төрлийн зэрлэг ургамал, амьтдын олон улсын худалдааны тухай” 1973.03.03-ны өдрийн конвенцийн дагуу олгож буй зөвшөөрлийн тухай мэдээллийг цахим хэлбэрээр солилцох, ОХУ-ын гаалийн алба, Монгол улсын гаалийн ерөнхий газар хооронд байгуулах хэлэлцээрийн төсөлтэй танилцаж дараах хариуг хүргүүлэн ажилласан. Тус хэлэлцээрийг байгуулахын өмнө Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам, Мал эмнэлгийн ерөнхий газар, Ургамал, хамгааллын газартай “Зэрлэг амьтан ба ургамлын ховордсон зүйл”-д олгож буй CITES-ын гэрчилгээ, ан, агнах, ургамал түүх тусгай зөвшөөрөл, мал эмнэлэг, ургамлын эрүүл ахуйн экспортын гэрчилгээний мэдээлэлийг авч, гаалийн байгууллагын автоматжуулсан /CAIS/		

					системийн квотын талбарт хөгжүүлэлт хийх саналыг хүргүүлсэн. 10. “Гаалийн бүртгэгдсэн мэргэжилтний анхан шатны сургалт”- д 2025 оны 02 дугаар сарын 19-ний өдөр “Хорио цээрийн мал эмнэлгийн хяналт” сэдвээр 2 цагийн хичээл орж мэдлэгжүүлсэн. 11. Хорио цээрийн чиглэлийн гаалийн улсын байцаагчдад “Гаалийн хэргийн мэдлэг олгох сургалт”-д Чингис хаан олон улсын нисэх буудал дахь гаалийн газрын хорио цээрийн ГУБ-тай 2025 оны 05 дугаар сарын 19-ний өдрөөс 05 дугаар сарын 30-ны өдрийг хүртэл сургалтад хамрагдаж, сертификат гардаж авсан. Мөн тус сургалтад Мал эмнэлгийн хяналтын чиглэлээр 2 цагийн хичээл орсон. 12.Нүүдэлчин агро ферм ХХК-ний Беларусь улсаас Монгол улсад импортлохоор гаальд мэдүүлсэн 17 толгой адуу нь анхдагч үзлэг, лабораторийн шинжилгээний дүнгээр эерэг гарч өнөөдрийн байдлаар Сэлэнгэ аймгийн захиргааны хэргийн шүүхийн шатанд байгаа тул шүүхээс холбогдох материалыг бүрдүүлэх тухай албан бичиг ирсэний дагуу анхан шатны шүүхэд хүргүүлэх 66 хуудас бичиг баримтыг Хуулийн хэлтэст 2025.05.27-ны өдөр 615 дугаартай дотоод зурвасаар хүргүүлсэн.		

Нэг. Мэдлэг, ур чадвараа дээшлүүлэх зорилт, арга хэмжээний биелэлт

д/д	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Шалгуур үзүүлэлт	Гүйцэтгэлийн түвшин				
			Суурь түвшин	Хүрэх түвшин	Хүрсэн түвшин (биелэлт)	Эхлэсэн, дууссан хугацаа	Биелэлтийн хувь
	1	2	3	4	5	6	7
1.	Төрийн албаны тухай хуулийн 29.1-т заасан	Сургалтын тоогоор	3 сургалтад хамрагдсан.	1 сургалтад хамрагдсан байна.	-	2025.01.01 2025.06.09	Хугацаа болоо

	богино, дунд хугацааны болон цахим сургалтад хамрагдах						гүй
2	Удирдлагы академийн ахлах түшмэлийн сургалтад суух	Сургалтын тоогоор	Мэргэшүүлэх сургалтад хамрагдсан	-	Ахлах түшмэлийн сургалтад хамрагдсан байна.	2025.01.01 2025.06.30	80
3.	Шинээр гарсан хууль, тогтоол, журам, зааврыг тухай бүр бие даан судалж, хууль эрх зүйн мэдлэгээ дээшлүүлэх	Хэрэгжилт, гүйцэтгэлээр	Шинээр гарсан хууль, тогтоол, журам, зааврыг тухай бүр нь уншиж судлан хууль эрх зүйн мэдлэгээ дээшлүүлсэн.	Хууль эрх зүйн мэдлэг дээшилсэн, өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажилласан байна.	Хууль эрх зүйн мэдлэг дээшилсэн, өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажиллаж байна.	2025.01.01 2025.06.10	90

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

МАЛ ЭМНЭЛГИЙН ХЯНАЛТ ХАРИУЦСАН ГААЛИЙН УЛСЫН БАЙЦААГЧ .... /Д.АНХТУЯА

2025 ОНЫ 06 ДУГААР САРЫН 10 ӨДӨР

МАЛ ЭМНЭЛГИЙН ХЯНАЛТ ХАРИУЦСАН ГААЛИЙН УЛСЫН БАЙЦААГЧ Д.АНХТУЯАГИЙН 2025 ОНЫ ЭХНИЙ ХАГАС АЖЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛ, ҮР ДҮН, МЭРГЭЖЛИЙН ТҮВШИНГ ҮНЭЛЭХ ҮНЭЛГЭЭНИЙ ХУУДАС

(Гүйцэтгэх албан тушаалтан)

Байгууллагын нэр: ГААЛИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР

Нэгжийн нэр: ХОРИО ЦЭЭРИЙН ХЭЛТЭС

1. **Гүйцэтгэлийн зорилт арга хэмжээний биелэлт**

д/д	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Арга хэмжээний гүйцэтгэлд өгсөн оноо	Төлөвлөсөн хугацаанд гүйцэтгэсэн байдал	Нийлбэр оноо	Үнэлгээний багийн хянан баталгаажуулж, дахин үнэлсэн оноо
	1	2	3	4	5
	Оноо	60 хүртэл	10 хүртэл	70 хүртэл	
ЗОРИЛТ 2. ХУУЛЬ САХИУЛАХ, АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫГ ХАНГАХАД ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТ					
1	Арга хэмжээ 1.1 Нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлаас урьдчилан сэргийлэх, хариу арга хэмжээ авах үйл ажиллагааг мэргэжлийн удирдлагаар хангах	60	10	70	
2	Арга хэмжээ №1.2. Бараа тээврийн хэрэгсэлд тавих хорио цээр, эрүүл ахуй, чанарын тохирлын хяналтын хэрэгжилт	58	10	68	
3	Арга хэмжээ №1.3. Гадаад худалдааг хөнгөвчлөх хүрээнд хорио цээрийн хяналтад хамрагдах бараанд эрсдэлд суурилсан хяналтыг хэрэгжүүлэх	60	10	70	
4	Арга хэмжээ №1.4. Бодлогын баримт бичгийн зорилт, арга хэмжээний хэрэгжилт	60	10	70	
Зорилт 1.Хууль ёсны худалдааг хөнгөвчлөх					
5	Арга хэмжээ №1.5. Бараанд хорио цээр, эрүүл ахуй, чанарын хяналтыг хэрэгжүүлэхтэй холбоотойгоор лабораторийн шинжилгээнд хамруулсан үйл ажиллагаанд дүн шинжилгээ хийх	50	10	60	
6	Арга хэмжээ №1.6. Бараа, тээврийн хэрэгслийн хорио цээр, эрүүл ахуй, чанарын хяналтын мэдээ, мэдээллийг гаргаж холбогдох байгууллага, удирдлагыг мэдээллээр хангах, ажлын хэсэгт ажиллах	60	10	70	
7	Арга хэмжээ №1.7. Гадаад худалдааг хөнгөвчлөх хүрээнд хорио цээрийн хяналтад хамрагдах бараанд эрсдэлд суурилсан хяналтыг хэрэгжүүлэх	60	10	70	
8	Арга хэмжээ №1.8. Бодлогын баримт бичгийн зорилт, арга	60	10	70	

	хэмжээний хэрэгжилт				
Зорилт 3. Ногоон хөгжлийг дэмжиж, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх					
9	Арга хэмжээ №1.9. Хууль тогтоомж, эрх зүйн актын хэрэгжилтийг боловсронгуй болгох	48,6	8	56.6	
10	Арга хэмжээ №1.10. Үүрэг даалгаврын биелэлт	60	10	70	
11	Арга хэмжээ №1.11. Үндсэн шалгуурт тусгагдаагүй цаг үеийн шинжтэй бусад ажлыг төлөвлөх	60	10	70	
Нэмэлт үүрэг даалгаврын биелэлт					
1					

2. Мэдлэг, ур чадвараа дээшлүүлэх зорилт, арга хэмжээний биелэлт

д/д	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Арга хэмжээний биелэлтийн хувь	Нийт (15 хүртэл оноогоор)	Үнэлгээний багийн хянан баталгаажуулж, дахин үнэлсэн оноо
	1	2	3	4
1	Төрийн албаны тухай хуулийн 29.1-т заасан богино, дунд хугацааны болон цахим сургалтад хамрагдах	100	15	
2	Удирдлагы академийн ахлах түшмэлийн сургалтад суух	-	-	
3	Шинээр гарсан хууль, тогтоол, журам, зааврыг тухай бүр бие даан судалж, хууль эрх зүйн мэдлэгээ дээшлүүлэх	100	15	

3. Хандлага, ёс зүй, ур чадварын үнэлгээ (Нэгжийн даргын үнэлгээ)

д/д	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Нэгжийн даргын үнэлгээ (0-7 хүртэл оноогоор)	Үнэлгээний багийн хянан баталгаажуулж, дахин үнэлсэн оноо
	1	2	3
1.	Хандлага, ёс зүй	7	
2.	Дүн шинжилгээ хийх	6	
3.	Асуудал шийдвэрлэх	6	
4.	Хариуцлагатай байдал	7	
5.	Ажлын цаг ашиглалт	7	
Ур чадварын үзүүлэлт (ажлын онцлогоос хамаарсан)			
1.	Мэргэжлийн ур чадвар 1.		
2.	Мэргэжлийн ур чадвар 1.		
3	Мэргэжлийн ур чадвар 1.		

4. Хандлага, ёс зүй, ур чадварын үнэлгээ (Хамт олны үнэлгээ)

д/д	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хамт олны үнэлгээ (0-8 хүртэл оноогоор)
	1	2
1.	Хандлага, ёс зүй	8
2.	Багаар ажиллах	7.7
3.	Харилцаа	8

5. Гүйцэтгэлийн үнэлгээ

д/д	Үнэлгээний үзүүлэлт	Үзүүлэлт тус бүрийн огноо
1.	Гүйцэтгэлийн зорилт арга хэмжээний биелэлт	61,6
2.	Мэдлэг, ур чадвараа дээшлүүлэх зорилт, арга хэмжээний биелэлт	15
3.	Хандлага, ёс зүй, ур чадварын үнэлгээ	7

	(Нэгжийн даргын үнэлгээ)	
4.	Хандлага, ёс зүй, ур чадварын үнэлгээ (Хамт олны үнэлгээ)	8
5.	Үнэлгээний оноонд орсон өөрчлөлт (Аргачлалын 5 дугаар хэсэгт заасан холбогдох заалтыг бичих)	
Нийт оноо = (Гүйцэтгэлийн зорилт, арга хэмжээний оноо + Мэдлэг, ур чадвараа дээшлүүлэх зорилт, арга хэмжээний оноо, + Хандлага, ёс зүй, ур чадварын оноо (Нэгжийн даргын болон хамт олны үнэлгээ)) – Аргачлалын 6 дугаар хэсгийн холбогдох заалтын дагуу хассан оноо + Аргачлалын 6 дугаар хэсгийн холбогдох заалтын дагуу нэмсэн оноо		91.6 оноо

Үнэлгээ өгсөн: Нэгжийн дарга:

Хорио цээрийн хэлтсийн дарга .... (Г.Батмөнх)

2025.06.10 .... (огноо)

Үнэлгээтэй танилцаж, зөвшөөрсөн:

Төрийн жинхэнэ албан хаагч:
Гаалийн улсын байцаагч .... (Д.Анхтуяа)

2025.06.10 .... (огноо)

Үнэлгээг хянасан :Үнэлгээний багийг төлөөлж ахлагч:

Дэд даргын албан үүргийг
түр орлон гүйцэтгэгч .... (Г.Энхтайван)

2025. 06. 25 .... (огноо)

Үнэлгээний багийн нарийн бичгийн дарга:

Хүний нөөцийн хэлтсийн гаалийн
улсын ахлах байцаагч .... (Ө.Тэгшээ)

2025. 06. 25 .... (огноо)

Үнэлгээг баталгаажуулсан:

Төсвийн шууд захирагч:
Гаалийн ерөнхий газрын дарга .... (Р.Отгонжаргал)

2025.06.25 .... (огноо)